YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)
12 päivänä joulukuuta 1996 *

Asiassa C-3/95,

jonka Landgericht Dortmund (Saksa) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Reisebüro Broede

vastaan

Gerd Sandker

ennakkoratkaisun palvelujen tarjoamisen vapautta koskevien EY:n perustamissopimuksen määräysten ja erityisesti sen 59 artiklan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. C. Moitinho de Almeida sekä tuomarit L. Sevón, D. A. O. Edward (esittelevä tuomari), P. Jann ja M. Wathelet,

julkisasiamies: N. Fennelly,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies H. A. Rühl,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Reisebüro Broede, edustajanaan INC Consulting SARL:n toimitusjohtaja Margarita Ramthun,

— Gerd Sandker, edustajanaan asianajaja Dirk Hinne, Dortmund,

— Saksan hallitus, asiamiehinään liittovaltion oikeusministeriön Regierungsdirektor Alfred Dittrich ja liittovaltion talousministeriön Assessor Gereon Thiele, joita avustaa asianajaja Achim von Winterfeld, Karlsruhe,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies Jürgen Grunwald,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan asianosaisten 2.5.1996 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 27.6.1996 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Landgericht Dortmund on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 27.12.1994 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 11.1.1995, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla kaksi ennakkoratkaisukysymystä palvelujen tarjoamisen vapautta koskevien EY:n perustamissopimuksen määräysten ja erityisesti sen 59 artiklan tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty velkomusmenettelyssä, joka on pantu vireille Sandkeria vastaan Reisebüro Broeden lukuun. Asiassa on kysymys siitä, saavatko perintätoimistot hoitaa toisten velkomusasioita saksalaisissa tuomioistuimissa.

3 *Zivilprozeßordnung*in (siviiliprosessilaki, BGBl. I, s. 455, jäljempänä ZPO), joka annettiin 30.1.1877, sellaisena kuin se on 12.9.1950 muutetussa muodossaan, 828 pykälän mukaan Amtsgericht on toimivaltainen käsittelemään saamisten pakkotäytäntöönpanoa koskevat asiat.

4 ZPO:n 78 pykälän mukaan asianosaisten edustajana täytyy olla asianajaja (Rechtsanwalt) ainoastaan Landgerichtissä ja muissa ylemmän oikeusasteen tuomioistuimissa. Siten Amtsgerichtin käsittelemissä asioissa asianosaisten edustajana ei pääsääntöisesti tarvitse olla asianajaja.

5 ZPO:n 79 pykälässä säädetään seuraavaa:

"Jos asianajajan käyttäminen edustajana ei ole pakollista, asianosaiset voivat esiintyä itse oikeudenkäynnissä tai valtuuttaa oikeudenkäyntikelpoisen henkilön asiamiehekseen."

6 *Rechtsberatungsgesetz*in (oikeudellista neuvontaa koskeva laki, RGBl. I, s. 1478, jäljempänä RBerG), joka annettiin 17.12.1935, 1 pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädetään kuitenkin seuraavaa:

"Toisten oikeudellisten asioiden hoitamista, mukaan lukien oikeudellinen neuvonta sekä toisten tai perimistarkoituksessa siirrettyjen saamisten perintä, saavat ammat-

timaisesti — erottelematta tältä osin päätoimista tai sivutoimista taikka vastikkeellista tai vastikkeetonta toimintaa — harjoittaa ainoastaan henkilöt, jotka ovat saaneet toimivaltaiselta viranomaiselta tätä koskevan luvan. Lupa koskee ainoastaan yhtä alaa, ja se voidaan antaa

— —

5. perintäyrityksille perimisasioiden hoitamiseen muuten kuin tuomioistuimissa (perintätoimistot),

— —

Toimintaa saa harjoittaa ainoastaan käyttämällä luvassa mainittua ammattinimikettä."

7 Kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevan asian velkoja Reisebüro Broede on matkatoimisto, jonka liiketilat ovat Kölnissä (Saksa). Se sai 29.12.1992 Amtsgericht Hagenissa täytäntöönpanokelpoisen velkomuspäätöksen Sandkeria vastaan, jonka kotipaikka on Dortmund (Saksa).

8 Reisebüro Broede antoi 8.5.1994 INC Consulting SARL:lle (jäljempänä INC) valtuutuksen suorittaa kaikki tarpeelliset toimenpiteet koko kyseisen saamisen perimiseksi. INC on yhtiö, joka on rekisteröity Tribunal de commerce de Senlis'ssa (Ranska) numerolla B 391 100 021 (93B185) ja joka harjoittaa perintätoimintaa ja yritysneuvontaa.

9 INC puolestaan antoi 19.5.1994 toimitusjohtajalleen Ramthunille, jonka kotipaikka on Overath (Saksa), valtuutuksen hoitaa Reisebüro Broeden nimissä Amtsgericht Hagenin päätöksen täytäntöönpano ja kaikki siihen liittyvät oikeudelliset toimenpiteet.

10 Tämän jälkeen Ramthun haki 6.6.1994 Amtsgericht Dortmundissa Sandkeria vastaan määräystä irtaimen omaisuuden ulosmittaamisesta ja sen hallinnan siirrosta velkojalle (Pfändungs- und Überweisungsbeschluß).

11 Amtsgericht Dortmund hylkäsi tämän hakemuksen 23.8.1994 tekemällään päätöksellä sen vuoksi, että Ramthunilla ei ollut vaadittavaa kelpoisuutta esiintyä tuomioistuimessa (Postulationsfähigkeit), koska Saksan oikeuden mukaan perintäyritykset eivät saa edustaa tuomioistuimissa päämiehinään olevia velkojia. Amtsgericht Dortmundin mukaan tätä kieltoa sovelletaan myös ulkomaisiin perintäyrityksiin huolimatta EY:n perustamissopimuksen 59 ja 60 artiklan määräyksistä, joihin Reisebüro Broede oli vedonnut. Ramthun haki 31.8.1994 muutosta tähän päätökseen.

12 Landgericht Dortmund katsoi asiaan liittyvän yhteisön oikeuden tulkintaa koskevia ongelmia, minkä vuoksi se lykkäsi asian käsittelyä ja esitti yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat kysymykset:

1) Onko EY:n perustamissopimuksen 59 artiklan vastaisena pidettävä sellaista kansallista sääntelyä, jolla kielletään sellaisia yrityksiä, joilla on kotipaikka toisessa jäsenvaltiossa, ajamasta toisten velkomusasioita tuomioistuimissa, koska tämän kansallisen sääntelyn mukaan tällaista toimintaa saavat harjoittaa ainoastaan sellaiset henkilöt, jotka ovat saaneet tätä varten erityisen hallinnollisen luvan?

2) Jos vastaus tähän kysymykseen on myöntävä, onko näin myös siinä tapauksessa, että perintämenettelyyn sovelletaan yksinomaan kansallista oikeutta, koska täytäntöönpanomenettelyn asianosaiset asuvat kyseisessä jäsenvaltiossa ja koska täytäntöönpanoperuste on myös saatu tässä jäsenvaltiossa?

Tutkittavaksi ottaminen

13 Esittämättä varsinaista oikeudenkäyntiväitettä Saksan hallitus ja komissio ovat epäilleet sitä, koskeeko kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä oleva asia todellisuudessa yhteisön oikeudessa säänneltyä tilannetta. Ne epäilevät, että Ramthun, joka on Saksassa asuva Saksan kansalainen, edustaa todellisuudessa Reisebüro Broede -matkatoimistoa, jonka toimipaikka on Saksassa, siten, että matkatoimisto on suoraan hänen oma asiakkaansa, eikä se siten ole ollenkaan INC:n asiakas.

14 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan palvelujen tarjoamisen vapautta koskevia perustamissopimuksen määräyksiä ei voida soveltaa toimintaan, joka tapahtuu kokonaisuudessaan vain yhdessä jäsenvaltiossa. Kysymys siitä, onko näin yksittäistapauksessa, ratkeaa kansallisen tuomioistuimen tehtäviin kuuluvan tosiseikkojen arvioinnin perusteella (ks. asia C-23/93, TV10, tuomio 5.10.1994, Kok. 1994, s. I-4795, 14 kohta).

15 Tämän asian ennakkoratkaisupyynnöstä ja suullisessa käsittelyssä esitetyistä lausumista ilmenee, että Reisebüro Broede oli antanut valtuutuksen INC:lle, jonka

kotipaikka on Ranskassa ja joka puolestaan antoi toimitusjohtajalleen Ramthunille valtuutuksen toimia kyseisen velkojan nimissä.

16 Siten asiassa esitettyjen seikkojen perusteella ei voida epäillä sitä, että kysymys on riidasta, joka koskee jäsenvaltiosta toiseen suuntautuvaa toimintaa.

Ensimmäinen kysymys

17 Ensimmäisellä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin tiedustelee sitä, onko perustamissopimuksen 59 artiklan vastaisena pidettävä sellaista jäsenvaltion lainsäädäntöä, jolla kielletään yritystä, jonka kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa, hoitamasta toisten velkomusasioita ensin mainitun jäsenvaltion tuomioistuimissa.

18 Aluksi Saksan hallitus ja komissio ovat esittäneet, että ennakkoratkaisupyynnössä esitetyt kysymykset koskevat paremminkin sijoittautumisvapautta kuin palvelujen tarjoamisen vapautta. Jos nimittäin INC on pysyvästi edustettuna Saksassa sen vuoksi, että Ramthunin kotipaikka on Saksassa, tai jos INC toimii kokonaisuudessaan tai pääosin Saksan alueella, asiaan olisi sovellettava sijoittautumisvapautta koskevia perustamissopimuksen määräyksiä.

19 Tältä osin on huomattava, että palveluja koskevan luvun määräykset ovat toissijaisia verrattuna sijoittautumisoikeutta koskevan luvun määräyksiin (asia C-55/94, Gebhard, tuomio 30.11.1995, Kok. 1995, s. I-4165, 22 kohta).

20 Perustamissopimuksen 52—58 artiklassa tarkoitettu sijoittautumisen käsite on hyvin laaja, ja sen sisältöön kuuluu yhteisön kansalaisen mahdollisuus osallistua

pysyvästi ja jatkuvasti muun kuin sen jäsenvaltion taloudelliseen elämään, josta hän on lähtöisin, ja hyötyä tästä osallistumisesta edistäen näin itsenäisten ammattien harjoittamisen alalla taloudellista ja sosiaalista vuorovaikutusta yhteisössä (ks. em. asia Gebhard, tuomion 25 kohta).

21 Palveluja koskevassa perustamissopimuksen luvussa ja erityisesti sen 60 artiklan kolmannessa kohdassa edellytetään, että palvelujen tarjoaja toimii toisessa jäsenvaltiossa tilapäisesti, mutta edellytyksellä palvelujen tarjoamisen tilapäisyydestä ei kuitenkaan suljeta pois palvelujen tarjoajan mahdollisuutta luoda itselleen tiettyjä toimintaedellytyksiä esimerkiksi hankkimalla käyttöönsä työhuoneen, vastaanottopaikan tai liikehuoneiston, jos tämä on tarpeen kyseisen palvelun tarjoamiseksi (ks. asia Gebhard, tuomion 26 ja 27 kohta).

22 Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on tutkia INC:n toiminnan keston, toistuvuuden, jaksoittaisuuden ja jatkuvuuden perusteella, toimiiko se Saksassa perustamissopimuksessa tarkoitetulla tavalla tilapäisesti.

23 Tältä osin on syytä todeta, että yhteisöjen tuomioistuimen kirjallisiin kysymyksiin antamassaan vastauksessa Ramthun totesi, että INC hoiti Saksassa Reisebüro Broeden lukuun kuusi perimistoimeksiantoa vuoden 1994 helmikuun ja toukokuun välisenä aikana. Lisäksi Ramthun totesi suullisessa käsittelyssä, että INC on myös hoitanut Ranskassa ja Saksassa ranskalaisten ja joidenkin ulkomaalaisten asiakkaiden velkomusasioita.

24 Siten esitettyihin kysymyksiin on vastattava olettaen, että kansallisen tuomioistuimen käsittelemässä asiassa kysymyksessä oleva tilanne kuuluu perustamissopimuksen 59 artiklan soveltamisalaan.

25 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan 59 artiklassa ei kielletä ainoastaan sitä, että palvelujen tarjoajaa, jonka kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa, syrjitään hänen kansalaisuutensa perusteella, vaan siinä edellytetään myös kaikkien rajoitusten poistamista, vaikka ne koskisivat samalla tavalla jäsenvaltion omia kansalaisia ja muista jäsenvaltioista tulevia palvelujen tarjoajia, jos näillä rajoituksilla estetään toisesta jäsenvaltiosta tulevan, siellä vastaavanlaisia palveluja lainmukaisesti suorittavan henkilön toiminta, haitataan tätä toimintaa tai tehdään se vähemmän houkuttelevaksi (ks. asia C-272/94, Guiot, tuomio 28.3.1996, Kok. 1996, s. I-1905).

26 Tässä asiassa esitetyistä asiakirjoista ja Saksan hallituksen suullisessa käsittelyssä esittämistä lausumista ilmenee, että Saksassa yritykset voivat hoitaa toisten velkomusasioita tuomioistuimissa vain asianajajaa käyttämällä. Kansallisen tuomioistuimen mainitsemaa, RBerG:n 1 pykälän 1 momentissa säädettyä edellytystä, joka koskee hallinnollisen luvan hankkimista, sovelletaan nimittäin vain velkomusasioiden hoitamiseen muuten kuin tuomioistuimissa, eikä tällä edellyksellä siten ole merkitystä käsiteltävänä olevan asian kannalta.

27 RBerG:n 1 pykälän 1 momentista johtuvaa kieltoa, jonka mukaan perintätoimistot eivät saa hoitaa velkomusasioita tuomioistuimissa itse eli käyttämättä asianajajaa, sovelletaan tosin erotuksetta sekä saksalaisiin että toisista jäsenvaltioista tuleviin palvelujen tarjoajiin, mutta se voi silti rajoittaa palvelujen tarjoamisen vapautta perustamissopimuksen 59 artiklassa tarkoitetulla tavalla, koska sillä tehdään mahdottomaksi näiden palvelujen tarjoaminen tässä jäsenvaltiossa, vaikka palvelujen tarjoajan toiminta tässä jäsenvaltiossa olisikin luonteeltaan täysin tilapäistä.

28 Siten vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti kyseinen kielto ei ole 59 artiklan vastainen ainoastaan siinä tapauksessa, että seuraavat neljä edellytystä täyttyvät: sitä sovelletaan ilman syrjintää, se voidaan perustella yleistä etua koskevilla pakottavilla syillä, se on sovelias sillä tavoiteltavan päämäärän toteuttamiseen, ja sillä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen kyseisen päämäärän saavuttamiseksi (ks. em. asia Gebhard, tuomion 37 kohta). Tältä osin yhteisöjen tuomioistuin on myös täsmentänyt,

että palvelujen tarjoamisen vapautta voidaan rajoittaa ainoastaan sääntelyillä, jotka ovat perusteltuja yleistä etua koskevista pakottavista syistä, jos yleistä etua ei ole jo turvattu säännöksillä, joita palvelujen tarjoajaan sovelletaan hänen kotivaltiossaan (ks. asia C-180/89, komissio v. Italia, tuomio 26.2.1991, Kok. 1991, s. I-709, 17 kohta; asia C-198/89, komissio v. Kreikka, tuomio 26.2.1991, Kok. 1991, s. I-727, 18 kohta ja asia C-43/93, Vander Elst, tuomio 9.8.1994, Kok. 1994, s. I-3803, 16 kohta).

29 Tämän vuoksi on tutkittava, täyttyvätkö nämä neljä edellytystä sellaisessa asiassa, joka on nyt kyseisen kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä.

30 Ensimmäisen edellytyksen osalta on todettava, että edellä esitetyn perusteella kielto, jonka mukaan perintätoimisto ei saa ammattimaisesti hoitaa velkomusasioita tuomioistuimissa käyttämättä tähän asianajajaa, ei ole syrjivä ja että sitä sovelletaan erotuksetta kotimaisiin ja muista jäsenvaltioista tuleviin palvelujen tarjoajiin.

31 Toisen edellytyksen osalta Saksan hallitus esittää näkemyksenään — jota ei ole kiistetty —, että RBerG:n 1 pykälän 1 momentilla on tarkoitus suojella kyseisten palvelujen vastaanottajia siltä vahingolta, joka niille voi aiheutua sellaisten henkilöiden antamista oikeudellisista neuvoista, joilla ei ole tarvittavaa ammatillista pätevyyttä tai ammattimoraalia, ja toiseksi taata oikeudenhoidon asianmukaisuus (ks. asia C-76/90, Säger, tuomio 25.7.1991, Kok. 1991, s. I-4221, 16 kohta ja myös asia 33/74, Van Binsbergen, tuomio 3.12.1974, Kok. 1974, s. 1299).

32 Kolmannen ja neljännen edellytyksen osalta komissio ja Reisebüro Broede väittävät kuitenkin, että kielto, jonka mukaan perintätoimisto ei saa itsenäisesti hoitaa velkomusasioita tuomioistuimissa, ylittää sen, mikä olisi tarpeen RBerG:llä tavoiteltujen päämäärien saavuttamiseksi.

33 Tältä osin Reisebüro Broede väittää erityisesti, että kyseiset tavoitteet voitaisiin saavuttaa vähemmän rajoittavilla toimenpiteillä. Siten Saksan viranomaiset voisivat edellyttää ainoastaan sitä, että palvelujen tarjoaja esittää kotivaltionsa toimivaltaisten viranomaisten antaman todistuksen rehellisyydestään tai maksukykyisyydestään, tai sitä, että palvelujen tarjoajalla on osoite Saksassa virallisen oikeudellisen postin vastaanottamiseksi.

34 Komissio puolestaan väittää, että kyseisillä säännöksillä ei ole tarkoitus suojella velkojia tai oikeudenhoidosta vastuussa olevia virkamiehiä, koska ZPO:n 79 pykälän mukaan hakemuksen, jossa vaaditaan määräystä irtaimen omaisuuden ulosmittaamisesta ja sen hallinnan siirrosta velkojalle, voivat esittää Amtsgerichtissä velkojat itse tai sellaiset muuten kuin ammattimaisesti toimivat henkilöt, joille velkojat ovat antaneet tätä koskevan valtuutuksen, ja koska siten tässä tapauksessa velvollisuutta käyttää asianajajaa ei sovelleta.

35 Aluksi on todettava, että kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä oleva asia koskee sitä tapausta, että yksityistä edustaa tuomioistuimissa oikeushenkilö, joka hoitaa ammattimaisesti tällaisia asioita. Tältä osin Saksan hallitus on todennut, että ZPO:n 79 pykälässä säädetyllä mahdollisuudella, jonka mukaan velkoja voi esiintyä tuomioistuimissa itse tai valtuuttaa tähän toisen henkilön, pyritään rajoittamaan oikeudenkäyntikuluja, jotka aiheutuvat asian käsittelystä Landgerichtejä alemmanasteisissa tuomioistuimissa. Mahdollisuus toimia asiamiehenä koskee vain luonnollisia henkilöitä. Tällaisilla henkilöillä on myös mahdollisuus saada tarvittaessa neuvoja tuomioistuimien henkilökunnilta, jotka hoitavat tällaisia hakemuksia. Toisin on siinä tapauksessa, että oikeudellisia palveluja tarjotaan ammattimaisesti. RBerG:ssä tällainen toiminta on varattu asianajajille, jotka ovat toiminnastaan henkilökohtaisesti vastuussa tuomioistuimissa.

36 Vaikka siten velkoja voi tehdä kyseisen hakemuksen komission esittämällä tavalla joko itse tai valtuuttamansa, muuten kuin ammattimaisesti toimivan asiamiehen välityksellä, silti voidaan katsoa, että käsiteltävänä olevassa asiassa kysymyksessä olevan kaltainen lainsäädäntö on perusteltu yleistä etua koskevista syistä eli tässä velkojien suojaamiseksi tai oikeudenhoidon asianmukaisuuden turvaamiseksi, niiltä osin kuin kysymys on oikeudellisten palvelujen suorittamisesta ammattimaisesti.

37 Toiseksi on todettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jokainen jäsenvaltio voi vapaasti säännellä asianajajan ammatin harjoittamista alueellaan, jos tästä ei ole annettu yhteisön oikeuden erityissäännöksiä (ks. asia 107/83, Klopp, tuomio 12.7.1984, Kok. 1984, s. 2971, 17 kohta).

38 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on toistuvasti todennut, ammatillisten sääntöjen eli erityisesti organisaatiota, pätevyyttä, ammattietiikkaa, valvontaa ja vastuuta koskevien säännösten soveltamisella asianajajiin varmistetaan tarpeellisella tavalla asianomaisten henkilöiden rehellisyys ja ammattitaito oikeudellisten palvelujen vastaanottajia ja oikeudenhoidon asianmukaisuutta varten (ks. vastaavasti asia 292/86, Gullung, tuomio 19.1.1988, Kok. 1988, s. 111 ja em. asiassa Van Binsbergen annettu tuomio).

39 Saksan hallituksen mukaan sillä, että ainoastaan asianajajat saavat edustaa ammattimaisesti yksityisiä tuomioistuimissa kyseisellä oikeudellisesti monimutkaisella alalla, jota koskevat useat erityissäännökset, yhtäältä suojellaan kyseisten palvelujen vastaanottajia ja toisaalta taataan oikeudenhoidon asianmukaisuus sellaisten vaarojen varalta, joita voi tällä alalla aiheutua perintätoimistojen henkilökunnan epäpätevyydestä tai kokemattomuudesta.

40 Kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevan kaltaisessa asiassa tällainen suojelu on erityisen välttämätöntä, koska kysymyksessä on täytäntöönpanoperusteen pakkotäytäntöönpano siten, että kyseinen tuomioistuin antaa yksityishenkilöä koskevan määräyksen irtaimen omaisuuden ulosmittaamisesta ja sen hallinnan siirrosta velkojalle, minkä vuoksi yksityisiä suojelevia menettelysääntöjä on noudatettava.

41 Yhteisön oikeuden tässä kehitysvaiheessa sen arvioiminen, onko tarpeen varata velkomusasioiden ammattimainen ajaminen tuomioistuimissa ainoastaan asianajajille, kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan. Vaikka tietyissä jäsenvaltioissa tällaista toimintaa saavat harjoittaa myös muut kuin asianajajat, Saksan liittotasavalta voi perustellusti katsoa, että RBerG:llä tavoiteltavia päämääriä ei voida kyseisen toiminnan osalta saavuttaa vähemmän rajoittavilla keinoilla.

42 Vaikka on totta, että Ranskassa ei ole perintätoimistojen toimintaa koskevaa lainsäädäntöä, se, että tietyn jäsenvaltion säännökset eivät ole niin ankaria kuin jonkin toisen jäsenvaltion säännökset, ei merkitse sitä, että jälkimmäiset olisivat suhteettomia ja tämän vuoksi ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa (ks. asia C-384/93, Alpine Investments, tuomio 10.5.1995, Kok. 1995, s. I-1141, 51 kohta).

43 Kansallisen tuomioistuimen esittämään ensimmäiseen kysymykseen on siten vastattava, että perustamissopimuksen 59 artiklan vastaisena ei ole pidettävä sellaista kansallista sääntelyä, jonka mukaan ainoastaan asianajajat saavat ajaa toisten velkomusasioita ammattimaisesti tuomioistuimissa ja jolla siten kielletään sellaisia yrityksiä, joilla on kotipaikka toisessa jäsenvaltiossa, harjoittamasta tällaista toimintaa.

Toinen kysymys

44 Ottaen huomioon ensimmäiseen kysymykseen annettu vastaus toiseen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

45 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Saksan hallitukselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on ratkaissut Landgericht Dortmundin 27.12.1994 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

EY:n perustamissopimuksen 59 artiklan vastaisena ei ole pidettävä sellaista kansallista sääntelyä, jonka mukaan ainoastaan asianajajat saavat ajaa toisten velkomusasioita ammattimaisesti tuomioistuimissa ja jolla siten kielletään sellaisia yrityksiä, joilla on kotipaikka toisessa jäsenvaltiossa, harjoittamasta tällaista toimintaa.

Moitinho de Almeida Sevón Edward

Jann Wathelet

Julistettiin Luxemburgissa 12 päivänä joulukuuta 1996.

R. Grass J. C. Moitinho de Almeida

kirjaaja viidennen jaoston puheenjohtaja